

University Of The Peloponnese

Από: aemitroa <aemitroa@minedu.gov.gr>
Αποστολή: Παρασκευή, 24 Ιανουαρίου 2020 6:21 μμ
Προς: flesxi@aueb.gr; rector@uoa.gr; admin-tpd@ad.auth.gr; protokollo@central.ntua.gr; webmaster@aueb.gr; dioikisi@aia.gr; dd@asfa.gr; protokolo@panteion.gr; documents@unipi.gr; protokollo@uom.gr; dygen@upatras.gr; protocol@uoi.gr; protocol@duth.gr; protokol-reth@admin.uoc.gr; protocol@isc.tuc.gr; protokolo@aegean.gr; e-protocol@uth.gr; protocol@ionio.gr; tprosopikou@hua.gr; protokollo@uop.gr; tdp@uowm.gr; eprot@uniwa.gr; dep@eap.gr; protocol@ihu.edu.gr; elproto-dmp2@hmu.gr; elproto-dmp3@hmu.gr; protokollo@aspete.gr; info@aeaa.gr; secretary@aeath.gr; contact@aeavellas.gr; info@aeahk.gr; dioikisi@iky.gr; info@academyofathens.gr; sxenita@auth.gr; akatoufa@auth.gr; lithour@agro.auth.gr; vlazar@auth.gr; protocol@aretaieio.uoa.gr; gramatia@eginitio.uoa.gr

Κοινοποίηση: Τμήμα Γ' Τεκμηρίωσης & Διασφάλισης Ποιότητας
Θέμα: ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ - ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΣΥΜΒΑΣΕΙΣ ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑΣ: Έκδοση Τεχνικής Οδηγίας με αντικείμενο "Όροι και προϋποθέσεις προσφυγής στις ποικίλες μορφές δημοσίων συμβάσεων καινοτομίας"

Σας διαβιβάζουμε το με αρ. πρωτ. 152/08-01-2020 (ΑΔΑ: Ω6Ζ00ΞΤΒ-ΕΧΘ) έγγραφο του Τμήματος Συντονισμού της Διεύθυνσης Συντονισμού και Ελέγχου της Ενιαίας Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Συμβάσεων με θέμα: «Έκδοση Τεχνικής Οδηγίας με αντικείμενο 'Όροι και προϋποθέσεις προσφυγής στις ποικίλες μορφές δημοσίων συμβάσεων καινοτομίας' », για ενημέρωσή σας και ενημέρωση των υπαλλήλων σας.

Για την προβολή του εγγράφου ακολουθήστε το σύνδεσμο:

<https://diavgeia.gov.gr/doc/%CE%A96%CE%960%CE%9F%CE%9E%CE%A4%CE%92-%CE%95%CE%A7%CE%98?inline=true>

Για περαιτέρω διευκρινίσεις επί του περιεχομένου του εγγράφου, παρακαλούνται οι ενδιαφερόμενοι να επικοινωνήσουν απευθείας με τον φορέα έκδοσής του.

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
Γενική Διεύθυνση Ανώτατης Εκπαίδευσης
Διεύθυνση Προσωπικού Ανώτατης Εκπαίδευσης
Τμήμα Δ' Μητρώου

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΕΝΙΑΙΑ ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΗ ΑΡΧΗ
ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ**

ΑΝΑΡΤΗΤΕΑ ΣΤΟ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ

**ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ
Διεύθυνση Συντονισμού και Ελέγχου
Τμήμα Συντονισμού**

Αθήνα, 8 Ιανουαρίου 2020
Α.Π.: 152

Προς: Ως Πίνακας Αποδεκτών
(μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου)

Ταχ. Δ/ση: Κεφαλληνίας 45
Τ.Κ. – Πόλη: 112 57 Αθήνα
Πληροφορίες: Αλ. Τάττης
Τηλέφωνο: 213 2124 730
Email: a.tattis@eaadhsy.gr
Τηλ. Κέντρο: 213 2124 700
Fax: 213 2124 777
Ιστότοπος: www.eaadhsy.gr

ΤΕΧΝΙΚΗ ΟΔΗΓΙΑ

(δυνάμει της περίπτωσης ια της παραγράφου 2 του άρθρου 2 του ν. 4013/2011)
(Απόφαση Τ.Ο. 6/2019 της Ενιαίας Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Συμβάσεων)

**ΘΕΜΑ: Έκδοση Τεχνικής Οδηγίας με αντικείμενο: «Όροι και προϋποθέσεις
προσφυγής στις ποικίλες μορφές δημόσιων συμβάσεων καινοτομίας»**

1. Εισαγωγικές παρατηρήσεις – οριοθέτηση αντικειμένου

Θεμελιώδης στρατηγική επιλογή της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τη μελλοντική μετεξέλιξη της διαχείρισης του τομέα των δημοσίων συμβάσεων είναι η εστίαση στην έρευνα και στην καινοτομία, επιλογή που σχετίζεται και με τις γενικότερες κατευθύνσεις της Στρατηγικής «Ευρώπη 2020». Επί της ουσίας, αυτό που επιδιώκεται είναι η βέλτιστη στρατηγική χρήση των δημοσίων συμβάσεων για την ενθάρρυνση της επένδυσης στην καινοτομία, μέσω της αγοράς από δημόσιους φορείς καινοτόμων αγαθών, έργων ή υπηρεσιών.

Ο όρος «δημόσιες συμβάσεις καινοτομίας», ο οποίος και έχει επινοηθεί για να αποτυπώσει αυτή την ευκατὰ σύνθεση των δημοσίων συμβάσεων και του πεδίου της καινοτομίας¹ εμπεριέχει τρεις διακριτές υποπεριπτώσεις, και συγκεκριμένα τις «προ-εμπορικές δημόσιες συμβάσεις» («Pre-Commercial Procurement»), τις «δημόσιες συμβάσεις καινοτόμων λύσεων» («Public Procurement of Innovative Solutions») και τις «συμπράξεις καινοτομίας» («Innovation Partnerships»)².

Τα κοινό στοιχείο και των τριών επιμέρους υποπεριπτώσεων έγκειται ακριβώς στην καινοτομία, στη αναζήτηση, δηλαδή, εκ μέρους του δημόσιου φορέα που προτίθεται να αναθέσει μια δημόσια σύμβαση, μιας καινούριας, ουσιωδώς διαφορετικής από τις συνηθισμένες, λύσης σε ό,τι αφορά μια ανάγκη του την οποία και επιδιώκει να καλύψει.³ Πρακτικά, η διαπίστωση ότι απαιτείται μια καινούρια λύση δεν αναδύεται στο κενό, αλλά σε συγκεκριμένες περιπτώσεις, οπότε και ο δημόσιος φορέας είτε: α) αδυνατεί να προδιαγράψει εκείνη τη λύση που μπορεί να καλύψει την ανάγκη του, β) δύναται να προδιαγράψει την ευκατὰ λύση, αλλά αυτή δεν διατίθεται στην αγορά, γ) δύναται να προδιαγράψει την ευκατὰ λύση, αυτή διατίθεται στην αγορά, αλλά όχι σε επαρκείς ποσότητες, δ) εφαρμόζει ήδη μια λύση σχετικά ικανοποιητική, αλλά προτιμά να αναζητήσει και να εφαρμόσει μια καλύτερη λύση και ε) δεν διαθέτει, πλέον, επαρκείς όρους για να συνεχίσει να εφαρμόζει μια υφιστάμενη λύση, οπότε είναι αναγκαίο να πειραματισθεί με κάτι καινούριο. Σε όλες αυτές τις περιπτώσεις όντως αναδύεται η σημασία της καινοτομίας και καθίσταται απαραίτητη η προσφυγή σε μια διαδικασία ανάθεσης δημόσιας σύμβασης που θα ενσωματώνει το στοιχείο αυτό. Σημειώνεται ότι, κατά κανόνα, η συνειδητοποίηση ότι πράγματι υφίσταται ανάγκη για μια καινοτόμο λύση (και δεν καλύπτεται από ήδη υφιστάμενες λύσεις) προϋποθέτει την προσφυγή στις λεγόμενες «προκαταρκτικές διαβουλεύσεις» της αγοράς, διά των οποίων και όντως διερευνάται το τι μπορεί πράγματι να προσφέρει η αγορά για την κάλυψη των αναγκών του δημόσιου φορέα. Το νομικό

¹ Σημειώνεται ότι ο όρος «καινοτομία» ορίζεται στο άρθρο 2, παρ. 1, περ. (24) του ν. 4412/2016 ως εξής: «(24) Ως καινοτομία νοείται η υλοποίηση νέου ή σημαντικού βελτιωμένου προϊόντος, υπηρεσίας ή διαδικασίας, που περιλαμβάνει αλλά δεν περιορίζεται στις διαδικασίες παραγωγής, ανοικοδόμησης ή κατασκευής, νέα μέθοδο εμπορίας ή νέα μέθοδο οργάνωσης στις επιχειρηματικές πρακτικές, οργάνωσης του χώρου εργασίας ή των εξωτερικών σχέσεων μεταξύ άλλων, με σκοπό τη συμβολή στην αντιμετώπιση των κοινωνικών προκλήσεων ή την υποστήριξη της στρατηγικής «Ευρώπη 2020» για έξυπνη, βιώσιμη και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξη».

² Για μια βασική, εισαγωγική παρουσίαση των διαφορών μεταξύ των τριών αυτών υποπεριπτώσεων, αλλά και του νομικού πλαισίου που τις διέπει, βλ. Τεχνική Οδηγία 2/2018 της Ε.Α.Α.ΔΗ.ΣΥ., με θέμα «Συμβάσεις καινοτομίας».

³ Εξυπακούεται, προφανώς, ότι οι παραδοσιακές διαδικασίες σύναψης δημόσιας σύμβασης και δη η ανοικτή και η κλειστή διαδικασία είναι κατά κανόνα αλυσιτελείς όταν τίθεται ζήτημα προσφυγής σε καινοτόμες λύσεις.

3

4412/2016. Συνήθως, επειδή το ζητούμενο εδώ είναι η επένδυση σε κάποιο καινοτόμο προϊόν που προσφέρεται σε ελάχιστες ποσότητες στην αγορά, οι πλέον πρόσφορες διαδικασίες είναι ο ανταγωνιστικός διάλογος και η ανταγωνιστική διαδικασία με διαπραγμάτευση.

γ) Συμπράξεις καινοτομίας: Η σύμπραξη καινοτομίας θεωρείται, τόσο από τις Οδηγίες 2014/24/ΕΕ και 2014/25/ΕΕ, όσο και από το ν. 4412/2016 που ενσωματώνει αυτοτελής διαδικασία ανάθεσης δημόσιας σύμβασης. Ακριβώς γι' αυτό, η ανάθεση σύμπραξης καινοτομίας διέπεται από το άρθρο 31 του Βιβλίου Ι του ν. 4412/2016 (που ενσωματώνει το άρθρο 31 της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ) και από το άρθρο 268 του Βιβλίου ΙΙ του ν. 4412/2016 (που ενσωματώνει το άρθρο 49 της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ).

3. Εμπειρικές προϋποθέσεις ενεργοποίησης «δημόσιας σύμβασης καινοτομίας»

3.1. Προ-εμπορικές δημόσιες συμβάσεις (*Pre-commercial procurement*)

Μέσω της σύναψης προ-εμπορικών δημοσίων συμβάσεων, οι δημόσιοι φορείς επί της ουσίας *αγοράζουν υπηρεσίες έρευνας και ανάπτυξης* από ένα πλήθος ενδιαφερόμενων οικονομικών φορέων, με την ιδιαιτερότητα ότι τα οφέλη του τελικού αποτελέσματος (εφόσον, βεβαίως, τέτοιο αποτέλεσμα όντως προκύψει – η προσφυγή στη συγκεκριμένη υποπερίπτωση εμπεριέχει ένα υψηλό επίπεδο κινδύνου αποτυχίας) δεν ανήκουν εξ ολοκλήρου στο δημόσιο φορέα. Το βασικό όφελος των οικονομικών φορέων που συμμετέχουν έγκειται στο ότι διατηρούν στην κυριότητά τους τα δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας⁵ που τυχόν προκύψουν (και μάλιστα το εγγενές στοιχείο κινδύνου αποτυχίας εξασφαλίζει, καταρχήν, ότι δεν τίθενται ζητήματα απαγορευμένης κρατικής ενίσχυσης). Τα οφέλη που διατηρούν οι δημόσιοι φορείς είναι τα κάτωθι: α) το δικαίωμα χρήσης του αποτελέσματος της σύμβασης και β) το δικαίωμα να απαιτήσουν από τους οικονομικούς φορείς να δώσουν άδεια χρήσης του αποτελέσματος της σύμβασης σε τρίτα μέρη, στη βάση δίκαιων και εύλογων αγοραίων όρων. Κατά τα λοιπά, οι οικονομικοί φορείς που συμμετέχουν έχουν τη δυνατότητα να εκμεταλλευθούν εμπορικά το αντικείμενο που ουσιαστικά οι ίδιοι εφηύραν, ενώ οι δημόσιοι φορείς απεμπλέκονται από κόστη που σχετίζονται με την κτήση και τη διατήρηση δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας. Είναι,

⁵ Επισημαίνεται ότι στη διαδρομή του κεμένου ο όρος «δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας» χρησιμοποιείται εν ευρεία εννοία, συμπεριλαμβάνοντας και τα δικαιώματα βιομηχανικής ιδιοκτησίας.

[illegible][illegible]

4412/2016).

ΑΔΑ: Ω6Ζ0ΟΞΤΒ-ΕΧΘ

συμμετείχαν στην προ-εμπορική δημόσια σύμβαση και στρεβλώνουν τον υγιή ανταγωνισμό.

3.2. Δημόσιες συμβάσεις καινοτόμων λύσεων (*Public procurement of innovative solutions*)

Το βασικό σενάριο για την προσφυγή στις λεγόμενες «δημόσιες συμβάσεις καινοτόμων λύσεων» είναι εκείνο κατά το οποίο η λύση που καλύπτει τις ανάγκες του δημόσιου φορέα υφίσταται στην αγορά (άρα δεν τίθεται ζήτημα έρευνας & ανάπτυξης), αλλά σε πολύ περιορισμένες ποσότητες. Στην περίπτωση αυτή, αυτό που απαιτείται είναι να δοθεί ένα «κίνητρο» προς τους οικονομικούς φορείς να επενδύσουν σε καινοτόμα αγαθά ή υπηρεσίες, ώστε να εξασφαλισθεί ότι στο πλαίσιο αναλύσεων κόστους/οφέλους είναι συμφέρον για τους οικονομικούς φορείς να παράξουν τα αγαθά αυτά στις ποσότητες που απαιτούνται.

Συνήθως, η προσφυγή σε δημόσιες συμβάσεις καινοτόμων λύσεων προτείνεται ως παρακολούθημα ή συμπλήρωμα μιας επιτυχούς προ-εμπορικής δημόσιας σύμβασης (οπότε και εκκινεί μια διαδικασία ανάθεσης δημόσιας σύμβασης αμέσως μετά την ολοκλήρωση της προ-εμπορικής διαδικασίας). Ωστόσο, είναι οι συμβάσεις αυτές είναι νοητές ακόμη και σε περιπτώσεις όπου δεν έχει προηγηθεί προ-εμπορική δημόσια σύμβαση και που η απαραίτητη λύση ήδη υφίσταται στην αγορά.

Όπως αναφέρθηκε ήδη, σε κάθε περίπτωση η διαδικασία που θα ακολουθηθεί για τη σύναψη μιας δημόσιας σύμβασης καινοτόμων λύσεων⁸ θα είναι μία από τις διαδικασίες που προβλέπουν οι ενωσιακές Οδηγίες και ο ν. 4412/2016, καθώς εδώ αντικείμενο της σύμβασης είναι η αγορά της υφιστάμενης λύσης και όχι η αγορά υπηρεσιών έρευνας & ανάπτυξης. Μάλιστα, οι διαδικασίες που συνήθως χρησιμοποιούνται εν προκειμένω (καθώς ο σχεδιασμός τους είναι κατ' εξοχήν συμβατός με τη λογική της καινοτομίας) είναι ο ανταγωνιστικός διάλογος⁹ και η ανταγωνιστική διαδικασία με διαπραγμάτευση.

⁸ Τονίζουμε για μια ακόμη φορά ότι ο «δημόσια σύμβαση καινοτόμου λύσης» δεν αναφέρεται σε μια διαδικασία ανάθεσης δημόσιας σύμβασης διακριτικής από αυτές που ήδη προβλέπονται στο ισχύον νομοθετικό πλαίσιο.

⁹ Για τη διεξαγωγή της διαδικασίας του ανταγωνιστικού διαλόγου, βλ. Κατευθυντήρια Οδηγία 21 της Ε.Α.Α.ΔΗ.ΣΥ. «Ο ανταγωνιστικός διάλογος στις δημόσιες συμβάσεις».

3.3. Συμπράξεις καινοτομίας (*Innovation partnerships*)

Οι συμπράξεις καινοτομίας στοχεύουν, καταστατικά, στην ανάπτυξη ενός καινοτόμου προϊόντος, υπηρεσίας ή έργου. Επί της ουσίας, οι συμπράξεις καινοτομίας αποτελούν μέσο για την ανάπτυξη διαδικασιών έρευνας & ανάπτυξης και μπορούν να χρησιμοποιηθούν μόνο σε περιπτώσεις όπου οι ανάγκες των δημοσίων φορέων δεν μπορούν να καλυφθούν από λύσεις που υφίστανται και διατίθενται στην αγορά.¹⁰ Βασικό εννοιολογικό στοιχείο της σύμπραξης καινοτομίας είναι ότι η καινοτόμος λύση προκύπτει κατά την εκτέλεση της σύμβασης, αφού δηλαδή ανατεθεί αυτή σε κάποιο οικονομικό φορέα. Η βασική διαφορά της σύμπραξης καινοτομίας από τις προ-εμπορικές δημόσιες συμβάσεις έγκειται στο ότι στην περίπτωση της σύμπραξης καινοτομίας τα δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας του αντικειμένου που τυχόν παραχθεί ανήκουν στον δημόσιο φορέα. Συνεπώς, η σύμπραξη καινοτομίας συνδυάζει την αγορά υπηρεσιών έρευνας & ανάπτυξης και την αγορά του τελικού προϊόντος.

Στις συμπράξεις καινοτομίας, ο δημόσιος φορέας συμβάλλεται με τους βέλτιστους νοητούς «παραγωγούς» καινοτομίας στο συγκεκριμένο πεδίο, οι οποίοι και αναμένεται να δημιουργήσουν την καινοτόμο λύση και να εξασφαλίσουν τη δυνατότητα υλοποίησής της στην κλίμακα που απαιτούν οι ανάγκες του δημόσιου φορέα. Σε ό,τι αφορά στο σχεδιασμό της σύμπραξης καινοτομίας, κρίσιμη είναι η λεπτομερειακή αποσαφήνιση της ανάγκης του δημόσιου φορέα, ώστε να είναι σαφές στους συμμετέχοντες οικονομικούς φορείς το πλήρες ζητούμενο της δικής τους ερευνητικής προσπάθειας. Συνήθως, οι συμπράξεις καινοτομίας διακρίνονται σε τρεις επιμέρους φάσεις, στην πρώτη εκ των οποίων επιλέγονται οι συμμετέχοντες οικονομικοί φορείς (στη φάση αυτή είναι ιδιαίτερο σημαντικό να καθορισθούν τα κατάλληλα κριτήρια για την επιλογή των συμμετεχόντων φορέων),¹¹ στην δεύτερη εκ των οποίων οι οικονομικοί φορείς, σε συνεργασία με το δημόσιο φορέα, αναπτύσσουν την καινοτόμο λύση (αυτή η φάση μπορεί να διακριθεί σε επιμέρους στάδια), ενώ στην τρίτη και τελευταία φάση, οι συμμετέχοντες οικονομικοί φορείς καταλήγουν στο τελικό αποτέλεσμα. Για την ομαλή διεξαγωγή της δεύτερης και της τρίτης φάσης, είναι αναγκαίο οι δημόσιοι φορείς να έχουν εισάγει στη σύμπραξη καινοτομίας «ρήτρες εκτέλεσης της σύμβασης», ώστε να μπορούν να παρακολουθούν, μέσω συγκεκριμένων δεικτών την πρόοδο της διαδικασίας έρευνας & ανάπτυξης του κάθε

¹⁰ Εξυπακούεται ότι και η προσφυγή σε σύμπραξη καινοτομίας προϋποθέτει πρότερες διαβουλεύσεις με την αγορά.

¹¹ Η επιλογή, στο σημείο αυτό, των συμμετεχόντων προσιδιάζει στη λογική της κλειστής διαδικασίας.

συμμετέχοντος οικονομικού φορέα και να ματαιώνουν την σύμπραξη σε περίπτωση κατά την οποία δεν επιτυγχάνονται τεχνικοί, λειτουργικοί ή οικονομικοί στόχοι. Επίσης, τέτοιες ρήτρες επιτρέπουν τη ματαίωση της σύμπραξης, εφόσον κατά την εξέλιξή της η αγορά παράξει την καινοτόμο λύση, την εξασφάλιση ότι η απόδοση δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας είναι όντως ανάλογη με τα συμφέροντα του δημόσιου φορέα και ότι η δομή της σύμπραξης καινοτομίας πράγματι αντιστοιχεί στο βαθμό καινοτομίας που απαιτούν οι ανάγκες του δημόσιου φορέα.

Πρέπει, πάντως, να επισημάνουμε ότι και στη σύμπραξη καινοτομίας δεν προβλέπεται, καταρχήν, η αγορά ενός μεγάλου όγκου εμπορεύσιμων προϊόντων, στη βάση του προϊόντος που εφευρέθηκε στο πλαίσιο της σύμπραξης. Κάτι τέτοιο δεν αποκλείεται, πλην όμως απαιτείται ιδιαίτερη προσοχή ώστε να μην τίθενται ζητήματα απαγορευμένων κρατικών ενισχύσεων. Εν συνόψει, ο κίνδυνος αυτός αποφεύγεται όταν ο δημόσιος φορέας έχει σχεδιάσει με τέτοιο τρόπο τη σύμπραξη καινοτομίας ώστε οι συμμετέχοντες σε αυτή να μην αποκτούν αθέμιτο πλεονέκτημα σε σχέση με οικονομικούς φορείς που δεν συμμετείχαν.¹²

3.4. Εμπειρικό παράδειγμα: Δήμος Λαμιέων – Πρόγραμμα «FABULOS»

Για να καταστήσουμε σαφέστερα τα προεκτεθέντα, θα παρουσιάσουμε, συνοπτικά, ένα παράδειγμα δημόσιας σύμβασης καινοτομίας που λαμβάνει χώρα αυτή την περίοδο στη χώρα μας, με τη συμμετοχή του Δήμου Λαμιέων. Πρόκειται για το «Πρόγραμμα FABULOS» (Future Automated Bus Urban Level Operation Systems), στο οποίο συμμετέχει ο Δήμος Λαμιέων ως μέλος διακριτικής συνεργασίας.¹³ Το Πρόγραμμα διερευνά τη δυνατότητα χρήσης αυτοματοποιημένων δημόσιων συγκοινωνιών, με τη χρήση αυτοκινούμενων μικρών λεωφορείων, τα οποία και θα λειτουργούν εντός του υφιστάμενου συστήματος αστικών συγκοινωνιών.¹⁴

Για τις αναθέτουσες αρχές που συμμετέχουν στο Πρόγραμμα, το προσδοκώμενο όφελος ανάγεται στην δοκιμή μιας αυτοματοποιημένης υπηρεσίας μικρών λεωφορείων εντός του αστικού ιστού. Για τους οικονομικούς φορείς που συμμετέχουν, και οι οποίοι θα διατηρήσουν τα δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας επί των λύσεων που θα προκύψουν,

¹² Η πιθανότητα διαπίστωσης απαγορευμένης κρατικής ενίσχυσης είναι σημαντική στις δημόσιες συμβάσεις καινοτομίας εν γένει, η διερεύνησή του, ωστόσο, εκφεύγει των στόχων της ανά χειράς Τεχνικής Οδηγίας.

¹³ Στη συνεργασία αυτή συμμετέχουν φορείς από τη Νορβηγία, την Ολλανδία, την Πορτογαλία και τη Φινλανδία.

¹⁴ Βλ. αναλυτική παρουσίαση του Προγράμματος στο <http://fabulos.lamia.gr/page/ergo-fabulos>.

το Πρόγραμμα προσφέρει την πιθανότητα τελικής χρήσης, άρα και απόκτησης της τεχνικής λύσης που θα προκύψει, καθώς και βέβαια χρηματοδοτική υποστήριξη.

Το εν λόγω Πρόγραμμα εντάσσεται στην υποπερίπτωση της «προ-εμπορικής δημόσιας σύμβασης» και χρηματοδοτήθηκε από το Πρόγραμμα Ορίζοντας 2020, με ορίζοντα ολοκλήρωσης τον Σεπτέμβριο του 2020 και προϋπολογισμό ποσού 5.500.000 ευρώ, χωρίς ΦΠΑ. Ήδη εκτυλίσσεται σε πέντε (5) διακριτές φάσεις, και δη:

Στην πρώτη φάση (Απρίλιος – Μάιος 2018) διεξήχθη προκαταρκτική διαβούλευση με ενδιαφερόμενους φορείς ώστε να αποσαφηνισθούν οι δυνατότητες της σχετικής αγοράς και να καταστεί δυνατή η προετοιμασία μιας ρεαλιστικής πρόσκλησης υποβολής προσφορών. Η δεύτερη φάση αποτελεί ουσιαστικά μια μελέτη σκοπιμότητας των προτεινόμενων λύσεων με στόχο την επαλήθευση της τεχνικής, οικονομικής και οργανωτικής αρτιότητας και σκοπιμότητας των προσφορών. Το προσδοκώμενο αποτέλεσμα αυτής της φάσης είναι μια κατάρτιση έκθεσης, στην οποία αποτυπώνονται τα αποτελέσματα της μελέτης και τα συμπεράσματα για την έναρξη της ανάπτυξης ενός πρωτοτύπου. Για τη φάση αυτή, θα επιλέγονταν κατ' ελάχιστον δώδεκα (12) οικονομικοί φορείς.

Η τρίτη φάση («ανάπτυξη πρωτοτύπου») στοχεύει στην επεξεργασία των πλέον ελπιδοφόρων λύσεων που έχουν αξιολογηθεί ως εφικτές στην αμέσως προηγούμενη φάση ώστε να εξελιχθούν σε πρότυπα. Η διαδικασία επιλογής για τη φάση αυτή βασίζεται στην Έκθεση που καταρτίσθηκε κατά την προηγούμενη φάση. Οι οικονομικοί προμηθευτές που επιλέγονται, αναπτύσσουν ένα πρωτότυπο, βάσει των αποτελεσμάτων της μελέτης σκοπιμότητας, στόχος του οποίου είναι η πρακτική επαλήθευση του κατά πόσον καλύπτονται οι λειτουργικές απαιτήσεις και οι επιδόσεις που είναι αναγκαίες για τα αυτοματοποιημένα λεωφορεία. Τα πρωτότυπα δοκιμάζονται, καταρχήν, σε εργαστηριακά περιβάλλοντα, ενώ στη φάση αυτή προβλέπονταν να επιλεγούν προς συμμετοχή τουλάχιστον έξι (6) οικονομικοί φορείς.

Στην τέταρτη και τελευταία φάση («δοκιμές στα πεδία δράσης»), επιδιώκεται η επαλήθευση και η σύγκριση των χαρακτηριστικών και των επιδόσεων των προτεινόμενων λύσεων σε συνθήκες πραγματικής λειτουργίας. Πρακτικά, τα κατασκευασμένα αυτοματοποιημένα μικρά λεωφορεία θα δοκιμασθούν σε ανοικτούς δρόμους, σε πραγματικές διαδρομές εντός πόλης. Με την ολοκλήρωση των δοκιμών αυτών τα

πρωτότυπα οχήματα, αλλά και τα δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας που θα προκύψουν θα παραμείνουν στην ιδιοκτησία των οικονομικών φορέων που συμμετέχουν στο Πρόγραμμα. Για τη φάση αυτή θα επιλεγούν τουλάχιστον τέσσερις (4) οικονομικοί φορείς, ενώ και τοποθετείται χρονικώς στο διάστημα μεταξύ Απριλίου και Σεπτεμβρίου 2020, οπότε και το Πρόγραμμα ολοκληρώνεται.

Τονίζεται, καταληκτικώς, ότι με την ολοκλήρωση της διαδικασίας ο Δήμος Λαμιέων δεν αποκτά την κυριότητα του προϊόντος που παράγεται και συνεπώς η ανάγκη του Δήμου δεν καλύπτεται. Για την αγορά του προϊόντος, θα απαιτηθεί νέα διαδικασία σύναψης σύμβασης, γεγονός που συνεπάγεται χρονική καθυστέρηση.

4. Συμπεράσματα

Με βάση τα ανωτέρω εκτεθέντα, προκύπτει το συμπέρασμα ότι οι τρεις διακριτές υποπεριπτώσεις των δημόσιων συμβάσεων καινοτομίας χαρακτηρίζονται από σημεία ομοιότητας, αλλά και από κρίσιμες διαφορές. Το προφανές ενοποιητικό στοιχείο είναι η ανάγκη προσφυγής σε μια καινοτόμο λύση, διαπίστωση η οποία σε κάθε περίπτωση προϋποθέτει μια ουσιαστική προκαταρκτική διαβούλευση με την αγορά. Από εκεί και πέρα, οι πιθανές περιπτώσεις είναι δύο: είτε η καινοτόμος λύση υφίσταται στην αγορά, αλλά σε πολύ περιορισμένες ποσότητες, είτε η καινοτόμος λύση δεν υφίσταται, οπότε και θα πρέπει να επινοηθεί. Στην πρώτη περίπτωση, ο δημόσιος φορέας πρέπει να προστρέξει στις λεγόμενες συμβάσεις καινοτόμων λύσεων και να εκκινήσει μια διαδικασία ανάθεσης που θα έχει χαρακτήρα είτε ανταγωνιστικού διαλόγου, είτε ανταγωνιστικής διαδικασίας με διαπραγμάτευση. Στη δεύτερη περίπτωση, είναι αναγκαίο ο δημόσιος φορέας να εμπλακεί σε μια διαδικασία έρευνας & ανάπτυξης, «αγοράζοντας» σχετικές υπηρεσίες από οικονομικούς φορείς. Στην περίπτωση αυτή, οι δυνατότητες είναι δύο, οπότε τίθεται θέμα επιλογής μεταξύ της προσφυγής σε προ-εμπορική δημόσια σύμβαση και της προσφυγής σε σύμπραξη καινοτομίας. Εν προκειμένω, το κρίσιμο ζήτημα έγκειται στο αν ο δημόσιος φορέας επιθυμεί ή όχι να αποκτήσει δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας επί του «προϊόντος» που τυχόν προκύψει κατά τη διαδικασία έρευνας & ανάπτυξης. Στις προ-εμπορικές δημόσιες συμβάσεις τα δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας παραμένουν στους

οικονομικούς φορείς, ενώ στις συμπράξεις καινοτομίας τα δικαιώματα αυτά ανήκουν στους δημόσιους φορείς.

Αθήνα, 27 Δεκεμβρίου 2019

ΘΕΩΡΗΘΗΚΕ

Ο Πρόεδρος

Γεώργιος Καταπόδης

ΠΙΝΑΚΑΣ ΑΠΟΔΕΚΤΩΝ

1) Προεδρία της Δημοκρατίας

2) Βουλή των Ελλήνων

3) Προεδρία της Κυβέρνησης

4) Όλα τα Υπουργεία / Γενικές-Ειδικές Γραμματείες (Γραφεία κ. Υπουργών, Υπουργών Επικρατείας, Αναπληρωτών Υπουργών, Υφυπουργών στον Πρωθυπουργό, Υφυπουργών, Δ/νσεις Νομοθετικού έργου, Τμήματα Προμηθειών, προς περαιτέρω ενημέρωση και εποπτευομένων φορέων)

- Υπουργείο Οικονομικών
- Υπουργείο Ανάπτυξης και Επενδύσεων
- Υπουργείο Εξωτερικών
- Υπουργείο Προστασίας του Πολίτη
- Υπουργείο Εθνικής Άμυνας
- Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων (προς περαιτέρω κοινοποίηση και στα Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα [Πανεπιστήμια, Πολυτεχνεία, Τεχνολογικά Εκπαιδευτικά Ιδρύματα και Ανώτατη Σχολή Παιδαγωγικής και Τεχνολογικής Εκπαίδευσης])
- Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων
- Υπουργείο Υγείας
- Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας
- Υπουργείο Πολιτισμού και Αθλητισμού (προς περαιτέρω κοινοποίηση στις Εφορείες Αρχαιοτήτων)
- Υπουργείο Δικαιοσύνης
- Υπουργείο Εσωτερικών
- Υπουργείο Ψηφιακής Διακυβέρνησης
- Υπουργείο Υποδομών και Μεταφορών
- Υπουργείο Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής
- Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων
- Υπουργείο Τουρισμού

5) Γενική Γραμματεία Δημοσίων Επενδύσεων και ΕΣΠΑ του Υπουργείου Ανάπτυξης και Επενδύσεων (προς περαιτέρω ενημέρωση και των Ειδικών Υπηρεσιών και Ενδιάμεσων Φορέων Διαχείρισης ν. 3614/2007 και Μονάδας Οργάνωσης της Διαχείρισης Αναπτυξιακών Προγραμμάτων (ΜΟΔ Α.Ε.))

6) Γενική Γραμματεία Εμπορίου και Προστασίας Καταναλωτή του Υπουργείου Ανάπτυξης και Επενδύσεων (Γρ. Γενικού Γραμματέα)

7) Γενική Γραμματεία Υποδομών του Υπουργείου Υποδομών και Μεταφορών (Γρ. Γενικού Γραμματέα)

8) Εθνική Κεντρική Αρχή Προμηθειών Υγείας (ΕΚΑΠΥ), (προς περαιτέρω κοινοποίηση και στις Υγειονομικές Περιφέρειες (ΥΠΕ), τα νοσοκομεία και τους εποπτευόμενους φορείς Υπουργείου Υγείας, Τμήματα Προμηθειών)

9) Όλες τις Αποκεντρωμένες Διοικήσεις (Γραφεία κ. Γενικών Γραμματέων, Δ/νσεις Νομοθετικού) (προς περαιτέρω κοινοποίηση και στους ΟΤΑ Α' και Β' βαθμού, Τμήματα/Γραφεία Προμηθειών)

- Αποκεντρωμένη Διοίκηση Αττικής
- Αποκεντρωμένη Διοίκηση Θεσσαλίας - Στερεάς Ελλάδας
- Αποκεντρωμένη Διοίκηση Ηπείρου - Δυτικής Μακεδονίας
- Αποκεντρωμένη Διοίκηση Πελοποννήσου - Δυτικής Ελλάδας - Ιονίου
- Αποκεντρωμένη Διοίκηση Αιγαίου
- Αποκεντρωμένη Διοίκηση Κρήτης
- Αποκεντρωμένη Διοίκηση Μακεδονίας - Θράκης

10) Ανεξάρτητες Αρχές (Γραφεία κ. Προέδρων)

11) Κέντρο Διεθνούς και Ευρωπαϊκού Οικονομικού Δικαίου, Μονάδα Παρακολούθησης Διαγωνισμών και Συμβάσεων